

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutuksestaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Rahkala, A-K., Posio, A., Poranen, U-M., Niemelä, O., & Korento, K. (2024). Onnistuneessa oppimisen ohjauksessa keskeistä on opettajan ja työpaikkaohjaajan yhteistyö. *Oamk Journal*, (11). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202401264444>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 11/2024

Julkaisuvuosi: 2024

Tekijätiedot: Rahkala Anna-Kristiina, Posio Auli, Poranen Ulla-Maija, Niemelä Outi, Korento Kati

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202401264444>

Tiivistelmä: Työelämässä oppiminen on tiimityötä, jonka keskiössä on työpaikkaohjaajan, opettajan ja opiskelijan välinen vuorovaikutus ja yhteistyö. Artikkel

Artikkeli pohjautuu opettajille, opiskelijoille ja työelämäneustajille tehtyyn kartoitukseen sekä pilotteihin, joissa kuvataan kolmessa eri oppilaitoksessa tehtyjä kehittämiskokeiluja työelämässä oppimisen ohjauksen parantamiseksi. Pilotit toivat konkreettisesti näkyväksi ohjausyhteistyön tekemiseen liittyviä haasteita, joihin tässä artikkelissa esitellään uusia ratkaisuja.

Onnistuneessa oppimisen ohjauksessa keskeistä on opettajan ja työpaikkaohjaajan yhteistyö

26.1.2024 - Rahkala Anna-Kristiina, Posio Auli, Poranen Ulla-Maija, Niemelä Outi, Korento Kati

Työelämässä oppiminen on tiimityötä, jonka keskiössä ovat työpaikkaohjaajan, opettajan ja opiskelijan välinen vuorovaikutus ja yhteistyö. Artikkelissa kuvataan kolmessa eri oppilaitoksessa kehittämishankkeen aikana tehtyjä työelämässä oppimisen ohjauksen pilotointeja. Tavoitteena oli tukea erityistä ohjausta tarvitsevia opiskelijoita työelämäjaksoilla sekä kehittää opetushenkilöstön ja työpaikkaohjaajien työelämäpedagogista ohjausta.

Ammatillisella opettajalla ja työpaikkaohjaajalla on keskeinen merkitys ohjauksen onnistumiseen (kuva: Oulun ammattikorkeakoulu).

Ammatillisen toisen asteen opiskelijoiden oppiminen tapahtuu yhä enemmän työpaikoilla, mistä kertoo vuosina 2018–2021 solmittujen koulutus- ja oppisopimusten määrä [1]. TEO

eli työelämässä oppiminen voidaan toteuttaa koulutus- tai oppisopimuksella. Suoritettava tutkinto voi olla perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinto. Osalle nuorista työelämässä oppimisen jakso on ensimmäinen kosketuspinta työelämään, kun taas erikoisammattitutkintoa suorittava on voinut olla työelämässä jo pitkään. Työelämässä oppimisen lähtökohdat ovat moninaiset, minkä vuoksi yhteistyö opettajan, opiskelijan ja työpaikkaohjaajan kesken on tärkeää. Laadukkaalla yhteistyöllä varmistetaan työelämässä oppimisen onnistuminen [1].

Oulun ammatillisen opettajankoulutuksen vetämän KEPEÄ-hankkeen [2] alussa kartoitettiin työelämässä oppimiseen liittyvän ohjauksen nykytilaa ja mahdollisia kehittämiskohteita. Käytännön tilanteista esiin nousseita asioita ja haasteita tarkasteltiin työpaikkaohjaajan, opettajan ja opiskelijan näkökulmasta. Eniten mainintoja saivat ohjauksen resurssointi, erityisen ohjaus- ja arviointiosaamisen kehittämistarpeet sekä tavoitteiden ja roolien selkeyttäminen. Kehitettävää nähtiin myös tiedonkulussa ja ohjaukseen liittyvässä viestinnässä.

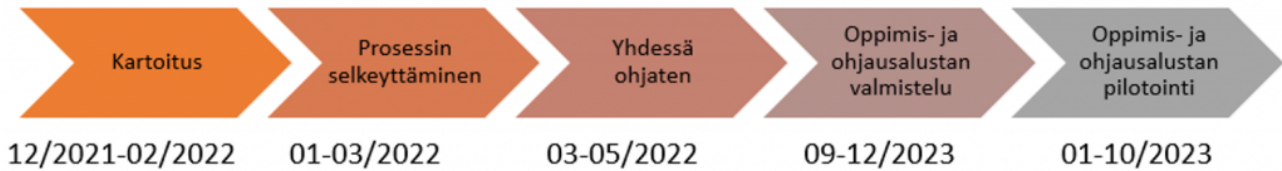
Kartoituksessa esiin nousseisiin asioihin pyrittiin vastaamaan oppilaitosten rinnakkain toteuttamissa piloteissa Kuusamossa (KSAK Oy, Koillis-Suomen Aikuiskoulutus), Oulussa (Oulun Palvelualan Opisto) ja Rovaniemellä (Rovaniemen koulutuskuntayhtymä). Pilotteihin osallistui perus- ja ammattitutkintoa opiskelevia nuoria ja aikuisia, joilla oli vaihtelevasti erityisen ohjauksen tarpeita. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) vuonna 2022 julkaisemassa työelämässä oppimisen arvioinnin raportissa nostettiin myös esille oppilaitoksen, työelämän ja opiskelijan kolmikantayhteistyön tärkeys työelämässä oppimisen prosessin eri vaiheissa [1].

Työelämässä oppimisen onnistumisen kriittiseksi pisteeksi muodostuu kolmikantayhteistyö, jolla varmistetaan riittävä ohjaus, oppimistavoitteiden konkreettisuus ja osaamisen kehittymisen seuranta. Kolmikantayhteistyö edellyttää yhteistä kieltä sekä selkeitä oppimisen tavoitteita, jotka ovat kaikilla osapuolilla tiedossa.

Ratkaisuja työelämässä oppimisen ohjauksen kehittämiseen

Piloteissa ensimmäiseksi kehittämiskohteeksi valittiin prosessien selkeyttäminen erityisesti roolien ja tavoitteiden määrittämisen osalta. Toisena kehittämiskohteena oli opiskelijoille

riittävän ohjauksen turvaaminen ohjauksen käytäntöjä parantamalla esimerkiksi ennakoivalla ja yksilöllisemmällä ohjauksella. Viimeisenä kehittämiskohteena oli kolmikannan kesken tapahtuvan vuorovaikutuksen ja viestinnän tehostaminen uudella oppimis- ja ohjausalustalla, jota pilotoitiin vuoden 2023 aikana. (Kuvio 1.)

KUVIO 1. Pilottien eri vaiheiden ajoittuminen.

Opettajan, opiskelijan ja työpaikkaohjaajan roolien selkeyttäminen

Ohjauksen onnistumisen näkökulmasta on tärkeää tunnistaa eri toimijoiden roolit ja merkitys. Ammatillinen opettaja ja työpaikkaohjaaja muodostavat ohjauksen onnistumisen kannalta keskeisen työparin. Ammatillinen opettaja ohjaa oppimisprosessia kohti asetettuja tavoitteita, kertoo tavoitteet kaikille osapuolille ymmärrettävästi, huolehtii käytännön asioiden sopimisesta sekä tarvittaessa tukee työpaikkaohjaajaa koko prosessin ajan. [3]

Työpaikkaohjaaja puolestaan suunnittelee ja ohjaa oppimistavoitteita tukevia työtehtäviä. Hänen työnsä resurssoinnista vastaa työnantaja. Koko työyhteisön tehtävänä on tukea työpaikkaohjaajaa jakamalla ohjaustehtäviä ja suhtautumalla myönteisesti opiskelijoihin. [3]

Opiskelija osallistuu opintojensa ja näyttöjensä suunnitteluun, hankkii osaamista aktiivisesti työssä, oppilaitoksessa ja muissa ympäristöissä. Lisäksi opiskelija arvioi omaa osaamistaan. [3]

Oppimisen tavoitteet ja sisällöt yhteisiksi

Työelämässä oppimisen jakso tulee suunnitella yhteistyössä opettajan, opiskelijan ja työpaikkaohjaajan kanssa työelämässä oppimisen laadun takaamiseksi. Jakson suunnittelussa tulee määritellä muun muassa oppimisen tavoitteet ja sisällöt, kuten

työtehtävät sekä osaamisen kehittymisen seuranta. Nämä eivät kuitenkaan KARVI:n arviointiraportin mukaan aina toteudu käytännössä [1].

Selkeästi ja ymmärrettävästi laaditut tavoitteet luovat pohjan onnistuneelle TEO-jaksolle. Osapuolten tulee ymmärtää tavoitteet samalla tavalla voidakseen sitoutua edistämään niiden saavuttamista. Tutkinnonosan otsikkotasoinen kuvaus ei ole riittävä kuvaamaan opiskeltavia asioita työelämässä.

Kartoituksen mukaan [2] opiskelijat kokivat tietävänsä TEO-jaksolle asetetut ammatilliset tavoitteet suhteellisen hyvin. Sen sijaan työpaikkaohjaajille tämä tieto ei aina välittynyt. Tavoitteiden lisäksi tarkempi selvitys opiskelijan osaamisesta auttaisi työpaikkaohjaajaa suunnittelemaan toteutusta paremmin. Myös Karusaari on tunnistanut samansuuntaisia työelämän edustajien esittämiä haasteita työelämäjaksojen riittämättömästä etukäteissuunnittelusta omassa väitöstutkimuksessaan [4].

Esimerkkeinä työpaikkaohjaajien kohtaamista tiedonkulun katkoksista mainittiin TEO-jakson asiakirjojen ohjautuminen esihenkilöille työpaikkaohjaajien sijaan.

Työpaikkaohjaajien vaihtuminen ja puutteellinen dokumentaatio vaikuttivat siihen, etteivät jaksolle asetetut opiskelutavoitteet aina olleet ohjaajien tiedossa. Joissain tilanteissa työpaikkaohjaajille oli kerrottu kaikki tarvittavat asiat, mutta muistamisen tueksi olisi kaivattu vielä materiaalia, johon olisi voinut myöhemmin palata.

Viestinnän ja tiedottamisen ajoituksessa oli myös havaittavissa ongelmia. Joskus työpaikan työtehtävien ja opiskeltavien ammattitaitovaatimusten yhdistäminen oli tapahtunut vasta jakson päättyessä näyttöä tai arviointia koskevissa keskusteluissa. Toisinaan työpaikkaohjaajalta puuttui olennaisia tietoja TEO-jakson työtehtävien suunnittelun tueksi.

Opiskelijoiden huolellinen perehdyttäminen TEO-jakson tehtäviin ja arviointiin

Opiskelijat, jotka suorittivat TEO-jakson opintojensa alussa, eivät vielä olleet omaksuneet alalle ominaista ajattelua tai kieltä. Työelämässä opiskelun haasteet lisääntyvät ja ohjaustarve kasvaa myös siirryttäessä erityisestä ohjauksesta erityiseen tukeen. Yhden oppilaitoksen piloteissa oli mukana myös erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita, jolloin ohjauksen tarve ja oikea aikaisuus korostui muihin pilotteihin verrattuna. Erityisellä

ohjauksella pystyttiin kaikissa piloteissa suuntaamaan ohjausta tarpeisiin, jotka useimmiten liittyivät esimerkiksi vähäiseen työelämäkokemukseen, kielitaitoon, oppimisvaikeuksiin tai elämäntilanteeseen [5].

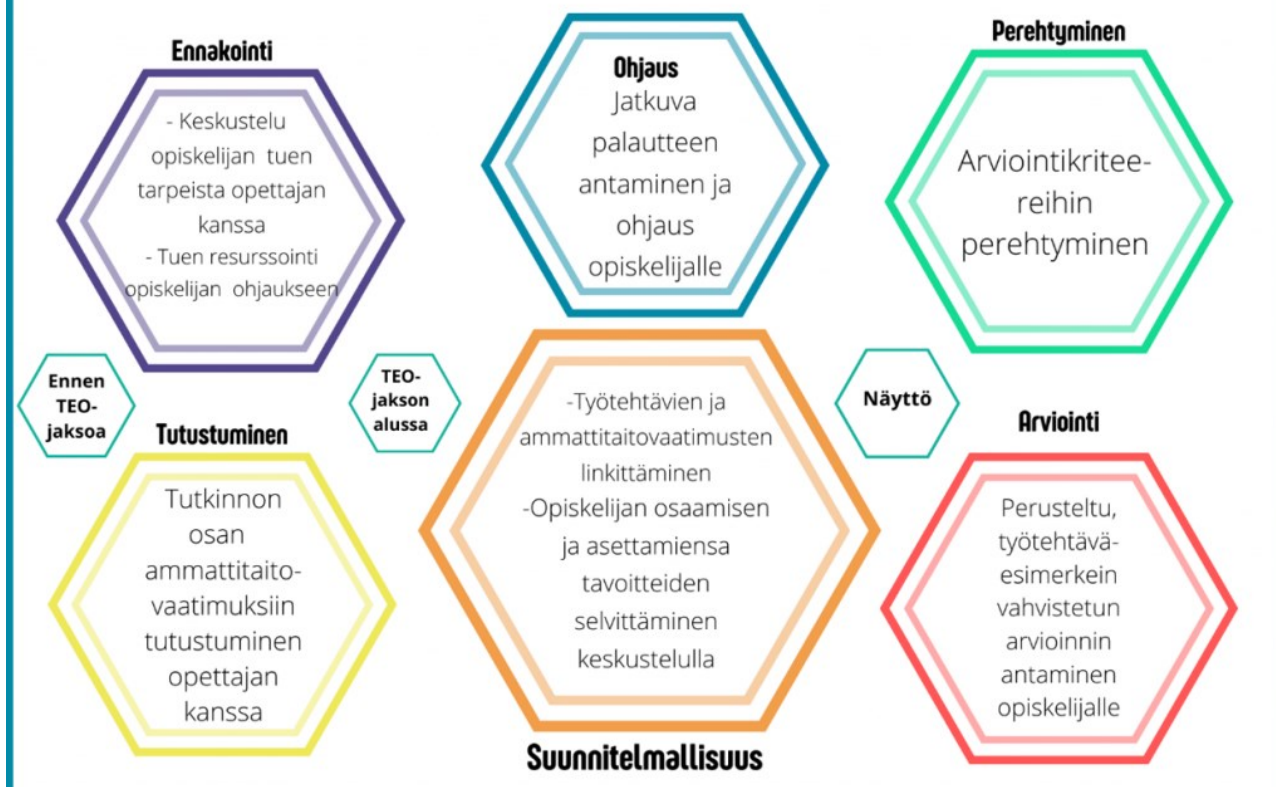
Esimerkiksi yksinkertaiset työtehtävät sujuivat erityisen tuen opiskelijoilta, mutta kokonaisuuksien hahmottaminen ja useiden samanaikaisten työtehtävien tekeminen rinnakkain oli vaikeaa. Opiskelijat eivät kyenneet siirtämään aiemmin oppimaansa uuteen ympäristöön ja useat uudet asiat kuormittivat opiskelijoita. Näille opiskelijoille ratkaisua haettiin työpäivien lyhentämisestä ja TEO-jakson suoritusajan jatkamisesta.

Työelämäpedagogisen kehittämispilotin aikana opiskelijoiden itsearviointitaidoissa havaittiin selkeitä puutteita ja omat taidot arvioitiin todellisuutta paremmiksi. Puutteellinen tieto arviointikriteereistä väärästi itsearvioinnin tekemistä. Asian korjaamiseksi opiskelijalle havainnollistettiin esimerkein arviointikriteerejä ennen varsinaista arviointitilannetta.

TEO-jakson tavoitteiden ja työtehtävien selkiyttämiseksi on tutkinnon eri osiin laadittu perehdytyslomakkeita, joita opiskelija ja työpaikkaohjaaja täyttävät ja joilla he seuraavat opiskelun etenemistä jaksolla (kuvio 2). Näyttöjen ja osaamisen arvioinnin tueksi on laadittu lomakkeita. Lisäksi arviointikriteereitä on selkeytetty apusana- tai kysymyslistojen avulla. TEO-jakson työpäivien kulku ja työtehtävät strukturoitiin, jolla tuettiin opiskelijoita tehtävien itsenäiseen tekemiseen ja työpäivän kokonaisuuden hahmottamiseen.

Nämä huomioimalla onnistut opiskelijan ohjauksessa

TYÖPAIKKAOHJAAJAN TARKISTUSLISTA TEO-JAKSON OHJAAAMISESTA

KUVIO 2. Hankkeessa tuotettua tukimateriaalia ohjauksen tueksi. Kuvio avautuu isommaksi klikkaamalla.

Yhdessä aikaa ohjaukseen

Ammatillisen koulutuksen erityisopetuksessa opiskelevien opiskelijoiden määrä on kasvanut selvästi vuosien 2010 ja 2020 välillä [6]. Muutos voidaan todeta myös erityistä ohjausta tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvuna. Aiheesta tarvittaisiin lisää tutkimusta.

Hankkeessa tehdyn kartoituksen mukaan työpaikkaohjaajat kokivat, että opiskelijoiden haasteet olivat lisääntyneet. Koulutuksesta huolimatta työpaikkaohjaajilla ei välttämättä ollut tuntemusta erityisistä haasteista eikä riittävää ohjausosaamista. Opiskelijoiden erityisyyden sanoittaminen ja siitä työpaikkaohjaajille ennakkoon kertominen olisi opiskelijan oppimisen tukemisen ja työtehtävien suunnittelun näkökulmasta tärkeää.

Kartoitus toi selkeästi näkyviin myös opiskelijalle annettavan ohjauksen ajoitukseen ja määrään liittyviä ongelmakohtia. Osa opiskelijoista koki saavansa liian vähän ohjausta. Vastaavasti osalla työpaikkaohjaajista ei ollut riittävästi aikaa opiskelijan ohjaamiseen kiireisen työn ohessa. He myös kaipasivat toistuvaa osaamisensa päivittämistä

ajantasaiseksi. Opettajien antaman ohjauksen määrä sekä kokemukset ohjausresurssin riittävydestä vaihtelivat.

Kartoituksen tuottamat tulokset ja työelämäjaksojen havainnot koskien työpaikkaohjaajien ohjaustilanteita olivat yhteneväiset. Työpaikkaohjaajat vaihtuivat tiheään tai työpaikkaohjaajalla oli useita ohjattavia samanaikaisesti, minkä opiskelijat kokivat kuormittavana.

Opettajan tulisi perehdyttää työpaikkaohjaajat kyseessä olevan tutkinnonosan tavoitteisiin. Työpaikkaohjaajan ja opettajan tulisi määrittää yhdessä työtehtävät, joita tekemällä opiskelija osoittaa osaamisensa. Tutkinnonosan tavoitteiden ja työtehtävien toisiinsa sitominen ei kuitenkaan aina toteudu.

Työpaikkaohjaajakoulutuksilla on edelleen tärkeä rooli ohjaus- ja arviointiosaamisen kehittämisessä [1]. Mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen ja kehittämiseen tulee tarjota nykyistä useammin, sillä työpaikkaohjaajien ohjausvastuu on kasvanut TEO-jaksojen lisääntyessä.

Piloteissa kehittämistyö käynnistettiin työelämän edustajien kanssa käydyillä aloituspalavereilla. Niissä käsiteltiin ohjaukseen liittyviä haasteita ja ideoitii yhdessä, miten opiskelijan ohjausta voidaan tarjota riittävästi koko työelämässä oppimisen prosessin ajan. Erityisen ohjauksen tilanteissa opettajan ja työpaikkaohjaajan antaman ohjauksen merkitys korostuu. Koulutuksen järjestäjien, opettajien ja työpaikkaohjaajien tulee varmistaa, että opiskelija saa tarvitsemansa tuen ja ohjauksen [1].

Aloituspalavereissa esiin nousseiden toiveiden mukaisesti pilotteihin lisättiin ammatillisen opettajan antamaa ohjausta työpaikoilla sekä säännöllisiä yhteistyöpalavereja eri kokoonpanoilla. Yhteistyöpalaverit ovat auttaneet selkeyttämään toimijoiden rooleja ja tavoitteita sekä edistämään tiedonkulkua ja luottamuksellista yhteistyötä.

Opettajan tekemä tiiviimpi ohjaus työpaikalla on mahdollistanut tutkinnon tavoitteiden avaamisen ja pilkkomisen tehtäväkohtaisiksi kokonaisuuksiksi. Lisäohjaus on auttanut työpaikkaohjaajaa ja opiskelijaa hahmottamaan oppimistavoitteita käytännössä, mistä esimerkkinä teorian tiedon ja ammattisanaston yhdistäminen työpaikalla.

Yhtenä pilotin toimenpiteenä kokeiltiin intensiivisempää ohjauksen aloitusjaksoa, jossa varmistettiin saman työpaikkaohjaajan ohjaus yhdelle opiskelijalle viikon ajan. Tämän jälkeen ohjaustyötä voitiin ajoittain jakaa eri henkilöille. Päävastuu opiskelijan ohjauksesta ja oppimisen seuraamisesta pysyi kuitenkin koko prosessin ajan yhdellä nimetyllä

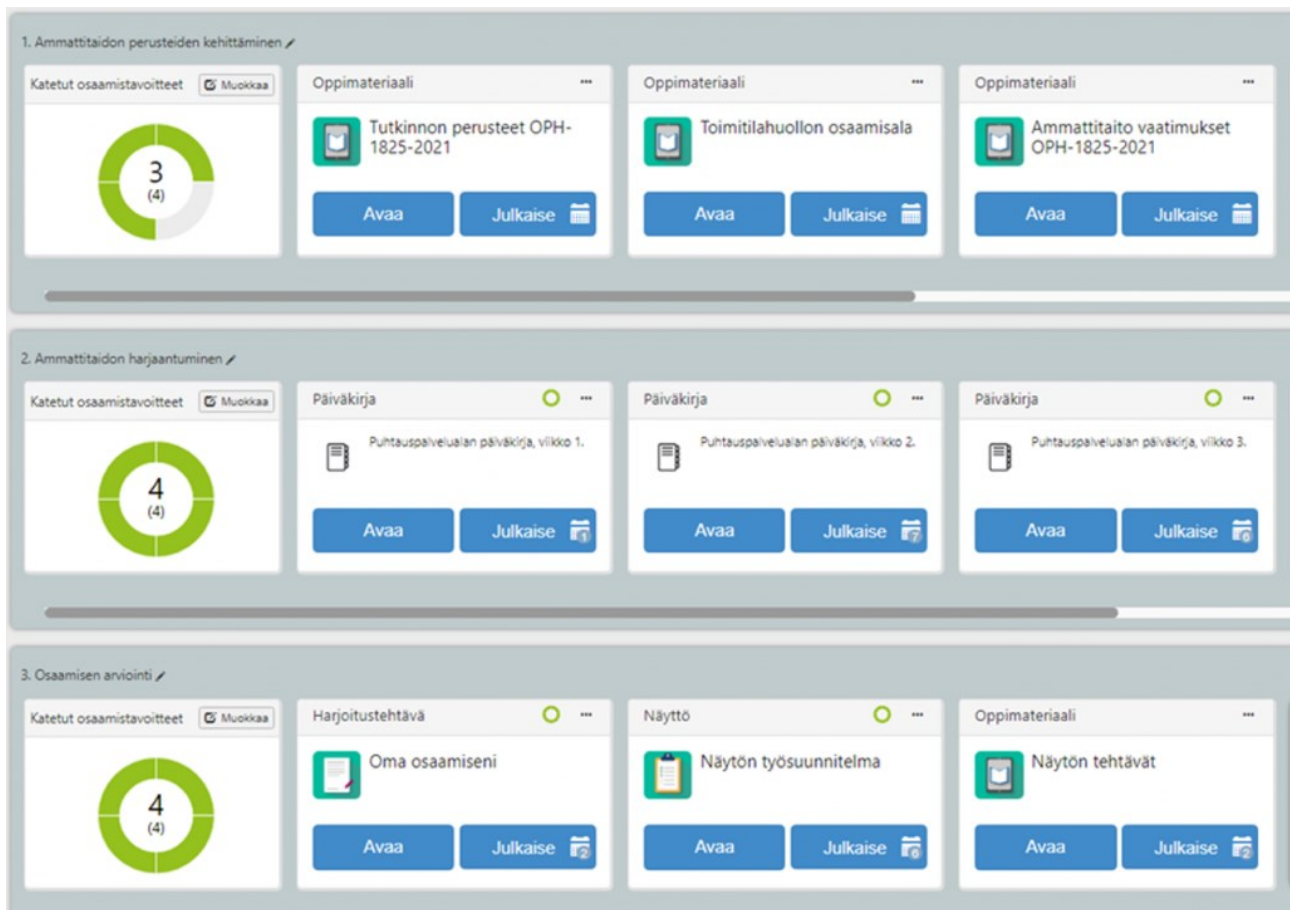
työpaikkaohjaajalla. Työpaikkaohjaajan tukeminen ohjaustehtävissä on kehittänyt heidän ohjaus- ja arviointiosaamistaan.

TEO-jaksoilla tapahtuva ohjaus tarjoaa opettajalle mahdollisuuden päivittää ammatillista osaamistaan ja työelämäntuntemustaan alalla. Opettajat kokivat ammattialakohtaisen osaamisensa kehittyvän työelämässä oppimiseen liittyvässä yhteistyössä. [1]

Jaetusta alustasta tukea työpaikalla oppimiseen ja ohjaukseen

Kuviossa 1 kuvatuissa prosessien selkeyttämisen ja ohjausyhteistyön kehittämisen vaiheissa testatut ratkaisut ovat vaikuttaneet toimivilta ja tukeneet opiskelijoiden oppimista ja työpaikoilla tehtävää ohjausyhteistyötä. Pilottien edetessä havaittiin yhteistyön kehittämisen edellyttävän myös viestinnän kehittämistä opettajien, työpaikkaohjaajien ja opiskelijoiden välillä.

Lisäksi tunnistettiin tarve yhteiselle digitaaliselle ohjausalustalle, jonka avulla kaikki työpaikkaohjauksen osapuolet näkevät jakson tavoite- ja tehtäväkokonaisuudet materiaaleineen, pystyvät seuraamaan oppimisen etenemistä reaaliajassa sekä pääsevät käsiksi arviointikriteereihin. Jaettu ohjausalusta (kuvio 3) nähtiin hyvänä ratkaisuna erilaisiin tiedonkulun ja yhteistyön haasteisiin. Lisäksi ohjausalustan tuli olla helppokäyttöinen ja mobiililaitteisiin sopiva.

KUVIO 3. Opettajan muokkausnäkyminen oppimis- ja ohjausalustalla. Kuvio avautuu isommaksi klikkaamalla.

Pilotoitavaksi ohjausalustaksi valikoitui Workseed, jota kokeiltiin yhteistyössä kolmen oppilaitoksen kesken. Syksyn 2022 aikana ohjausalustaa valmisteltiin varsinaista pilotointia varten, joka aloitettiin keväällä 2023. Valmisteluvaiheessa ohjausalustalle luotiin TEO-jakson tehtävät ja päiväkirja, jotka sitovat tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ja työpaikan työtehtävät yhteen.

Eryistä ohjausta tarvitsevien opiskelijoiden (mukaan lukien opiskelijat, joilla on vielä puutteellinen suomen kielen osaaminen) tarpeet huomioitiin ohjausalustan käytössä mahdollistamalla oppimispäiväkirjan täyttäminen ja oppimisen raportointi perinteisen kirjallisen tuotoksen lisäksi kuva-, video- tai äänimuodossa. Erilaiset tehtävätyypit, kuten monivalinnat tai tarkistuslistat, sujuvoittivat opiskelijan tehtävien suorittamista.

Tehtävänannoissa kiinnitettiin huomiota erityisesti selkeäkielisyyteen, sillä tarkkaan mietitty oppimateriaali soveltuu kaikille ja lisää näin saavutettavuutta. Opiskelijan on helppo tarkistaa asioita, kuten ammattiteoriaan liittyviä yksityiskohtia, opiskelu- ja ohjausalustalta ja tarvittaessa palata niihin.

Opiskelusuoritusten visualisointi alustalla helpottaa oppimisen etenemisen seuranta kaikkille kolmelle osapuolelle. Arviointiosaamiseen liittyvää opiskelijoiden itsearviointin kehittämistä tuettiin erityisillä tehtävillä alustalla. Oppimis- ja ohjausalusta mahdollistaa opiskelijoiden itsearviointiosaamisen kehittämisen käyttämällä erilaisia arviointi- ja palautteenantotapoja. Ajantasainen palaute tehtävien suorittamisen vaiheesta auttaa opettajaa ja työpaikkaohjaajaa reagoimaan nopeasti vielä puuttuviin suorituksiin sekä antamaan tarvittaessa opiskelijalle oikea-aikaista ohjausta. Lisäksi ohjausalusta aikatauluttaa ja muistuttaa opiskelijaa puuttuvista tai keskeneräisistä suorituksista.

Työpaikkaohjaajan antama ohjauspalaute saadaan alustan kautta opiskelijalle jo TEO-jakson aikana eikä vasta jakson päätteeksi arviointitilanteessa. Alusta mahdollistaa opettajalle ja työpaikkaohjaajalle formatiivisen, oppimista edistävän palautteen antamisen opiskelijalle reaaliaikaisesti. Kynnys palautteen antamiseen madaltuu, kun sen voi tehdä kirjallisesti. Oikea-aikainen ohjaus ja palautteenanto ehkäisee myös mahdollisia väärinymmärryksistä johtuvia työtaturmia tai tehtävien laiminlyöntejä.

Edellä kuvatut vastaavat myös Karvin arvioinnin suosituksiin, joissa ohjauksen ja osaamisen kehittämisen seurannan käytännöistä ja vastuista tulee sopia yhdessä oppilaitosten ja työpaikkojen kanssa [1].

Positiivisena lisänä alustaa käytettäessä havaittiin, että YTO-aineiden (yhteiset tutkinnonosat) ja ammatillisten aineiden integroiminen toisiinsa oli sujuvaa. YTO-aineiden opettaja koki kokonaisuuden hallinnan ja integroinnin toista oppilaitoksessa yleisesti käytettävää verkkopohjaista alustaa sujuvammaksi. Opiskeltavat YTO-aineet eivät jääneet irrallisiksi suorituksiksi, vaan kiinnittyivät alustalla osaksi ammatillisia aineita. Opiskelijat hyötyivät integraatiosta etenkin sen vuoksi, että suoritettavat tehtävät oli liitetty aitoon työympäristöön.

Matematiikan tehtävien tekeminen alustalla onnistui hyvin ja oppimistilanne koettiin miellyttävän rauhallisena, kun jokainen opiskelija pystyi etenemään omaan tahtiinsa. Käytännön tunneilla alustan käyttö mobiililaitteilla oli sujuvaa ja tehtävien tekeminen ja palauttaminen onnistui ilman lisäohjausta. Näin myös opiskelijoilla, jotka käyttivät alustaa ensimmäistä kertaa.

Uuden oppimis- ja ohjausalustan käyttöönotto vaatii resursoitua valmistelutyötä opetushenkilöstöltä sekä kaikkien käyttäjien hyvää perehdyttämistä. Alustan käytön hyödyistä tulee olla yhteisymmärrys, jotta käyttöön sitoudutaan. Samanaikainen työkalun

pilotointi kolmessa eri oppilaitoksessa mahdollisti sen, että pilotoijat oppivat toistensa kokemuksista ja pystyivät tukemaan toinen toisiaan eteen tulleiden haasteiden ratkaisemisessa sekä yhdessä innovoimaan miten työkalua voisi parhaiten hyödyntää. Pilotin aikana huomattiin, että alusta helpottaa sekä opettajan että työpaikkaohjaajan ohjaustyötä ja mahdollistaa opiskelijan yksilöllisen opintopolun rakentamisen.

Yhteisesti tunnistetuista haasteista ratkaisuihin

Hankkeessa tehty kartoitus ja työelämäpedagogisen kehittämisen pilottien aikaiset havainnot työelämässä oppimisen ohjaukseen liittyvistä haasteista sekä kehittämiskohteista olivat yhteneväisiä. Myöhemmin tuotetut Karvin arviointiraportin tulokset ilmensivät samoja haasteita valtakunnallisesti.

Oppimis- ja ohjausalustan pilotista saadut positiiviset tulokset ovat moniulotteisia:

1. Oppilaitoksen ja työelämän välinen yhteistyö lisääntyi.
2. Opettajan ja opiskelijan välinen yhteistyö vahvistui.
3. Opetus- ja ohjaushenkilöstön pedagogiset, digi- ja erityispedagogiset taidot vahvistuivat.

Oppimis- ja ohjausalustan pilotoinnin aikana eri toimialoilla syntyi keskustelua digitaalisten oppimisympäristöjen nykytilasta ja kehittämistarpeesta oppimisen tukena. Pilotointi teki näkyväksi erityisen ohjauksen opiskelijoiden kohtaamistarpeen osana opiskelun arkea. Tähän liittyvät pedagogiset ratkaisut, kuten oppimisympäristön strukturointi, ohjaus- ja arviointikäytänteiden yhtenäistäminen vaativat jatkossakin huomiota opetus- ja ohjaushenkilöstöltä.

Anna-Kristiina Rahkala

asiantuntija

Rovaniemen koulutuskuntayhtymä

Lapin koulutuskeskus REDU

Auli Posio

hallintopäällikkö

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus

Ulla-Maija Poranen

elintarvikealan ammatillinen opettaja

Rovaniemen koulutuskuntayhtymä

Lapin koulutuskeskus REDU

Outi Niemelä

opettaja

Oulun Palvelualan Opisto

Kati Korento

lehtori

ammatillinen opettajankoulutus

Oulun ammattikorkeakoulu

Lähteet

[1] Hievanen, R., Kilpeläinen, P., Huhtanen, M., Tuurnas A., Loukusa, V., Pylväs L., Rasinaho, K., Taakala, J., Tujula, M., & Vieltojärvi, M. (2022). *Kumppanina työelämä – Arviointi työelämässä oppimisesta ja työelämäyhteistyöstä ammatillisessa koulutuksessa*.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. <https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/09/Kumppanina-tyoelama-Arviointi-tyoelamassa-oppimisesta-ja-tyoelamayhteistyosta-ammattillisessa-koulutuksessa.pdf>

[2] Oulun ammattikorkeakoulu. (2023). *KEPEÄ – Kehittävä työelämäpedagogi -hanke*.

<https://www.oamk.fi/kepea>

[3] Ohjaan.fi. (2023). *Työelämässä oppimisessa jokaisella on oma roolinsa*.

<https://ohjaan.fi/roolit-ja-tehtavat/tyoelamassa-oppimisessa-jokaisella-on-oma-roolinsa/>

[4] Karusaari, R. (2020). *Asiakaslähtöisyys osaamisperusteisessa ammatillisessa koulutuksessa* (Acta electronica Universitatis Lapponiensis, 273) [väitöskirja, Oulun yliopisto].

Lauda – Lapin yliopiston julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-189-7>

[5] Korento, K., Tervasoff, P., Kynkäänniemi, T., & Seppälä, L. (2022). Ravistellaan ajatuksia harjoittelun ohjauksesta. *Oamk Journal* 138. Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022091559143>

[6] Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen. Erityisopetuksen opiskelijoiden osuus ammatillisessa peruskoulutuksessa [tilasto]. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Indikaattori%20B13.xlsb